

Маргарита ЧОБОТЬКО

викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПРИЙОМАМ БОРОТЬБИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Будь-який вид освіти - денна, заочна, вечірня, дистанційна - передбачує чіткий план освітнього процесу та засоби, якими буде досягнуто максимального засвоєння навчального матеріалу та закріплено необхідні навички у здобувача. Для цього науковцями і практиками розробляються на основі досягнень сучасної дидактики, психології, фізіології способи організації діяльності здобувачів з навчальним матеріалом - це і називається методикою навчання. [1] Законодавством передбачається регламентування процесу навчання майбутніх або діючих правоохоронців, наприклад, Положенням про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, Інструкцією з організації служби підрозділів цивільної охорони Державної служби охорони при МВС України або затверджена Наказом МВС України № 1252 Концепція реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України. Перше передбачає, що “організаційно-методичне забезпечення службової підготовки здійснює підрозділ професійного навчання органу поліції, а також відповідальний працівник закладу”, а також що з урахуванням особливостей службової діяльності та її регіон, органам поліції, закладам освіти, установам поліції дозволяється розробляти власні методичні матеріали щодо тактичних дій поліцейських. [2] У другій щодо методики навчання персоналу цивільної охорони зазначається важливий пункт - при проведенні занять головна увага концентрується на вивченні організаційно-розпорядчої документації з охоронної служби; професійних інструкцій, що встановлюють правила охорони; правил користування технічними засобами охорони; спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони тощо. [3]

Якщо говорити про методичні рекомендації, розроблені науковцями О.Тьорло, В. Синеньким, Ю. Йосипів та ін., заняття з вивчення методів боротьби проводяться з метою формування навичок самозахисту, обеззброювання та затримання осіб, які загрожують особистій безпеці громадян і працівників поліції, а також для розвитку сили, витривалості та інших фізичних якостей, виховання сміливості, рішучості. Заходи фізичного впливу включають прийоми рукопашного бою, самбо, дзюдо, айкідо, боксу, карате, кікбоксінгу та інших видів бойових єдиноборств. Їх успішне

засвоєння досягається за рахунок таких критеріїв: відповідною підготовкою інструктора; рівнем майстерності працівників; якістю підготовки ввідних завдань тощо. [4]

Але за О. Моргуновим фізична підготовка - бойові прийоми зокрема - як основний предмет професійної поліцейської, а для НГУ як однієї з категорій правоохоронних формувань - бойової підготовки має чітко визначені обмеження, які не дозволяють значно змінити стан фізичної підготовленості та бойової готовності майбутніх правоохоронців за деякими об'єктивними показниками. Серед них неможливість передбачити, що навіть достатньо організований процес фізичної підготовки на початковому етапі дасть змогу суттєво змінити стан фізичної підготовленості здобувачів/курсантів; наявність та стан навчально-матеріальної бази з тактичної підготовки; методична підготовленість викладачів занять з фізичної підготовки. [5]

За методологічним посібником Дідовського, набуття у поліцейських досвіду застосування заходів фізичного впливу відбувається під час навчальних занять з фізичної підготовки, які зазвичай мають комплексний характер та передбачають виконання прийомів після великих фізичних навантажень, формування вмінь долати смуги перешкод та виконувати спеціальні вправи. Одночасно з освоєнням техніки прийомів боротьби треба засвоювати їх тактичну сутність. Безпосередньо під час їх вивчення працівник поліції з'ясовує для себе, як кожна технічна дія використовується у тій чи іншій ситуації оперативно-службової діяльності. *Традиційна методика* навчання прийомів фізичного впливу передбачає три етапи: ознайомлення, розучування, вдосконалення. *Динамічна методика* навчання передбачає чотири етапи: ознайомчий, підготовчий, стандартизуючий і ситуативний. Важливим засобом підготовки ситуативного етапу динамічної методики навчання є навчально-тренувальні поєдинки; серед них умовні, повністю обумовлені, частково-обумовлені, вільні. [6]

Варто зауважати, що формування спеціальних рухових вмінь щодо то, як застосовувати больові прийоми, має певні психологічні, функціональні і, як наслідок, дидактичні особливості. Навчання рухових дій, які пов'язані із застосуванням поліцейських заходів примусу, традиційно проводять у три етапи: ознайомлення, вивчення та вдосконалення. Крім того, як зазначається у посібнику НАВС від 2021 р. оволодіння працівником поліції технікою виконання больових прийомів є необхідною вимогою під час затримання та конвоювання порушника. [6]

Таким чином, методики навчання прийомам боротьби для підготовки фахівців з правоохоронної діяльності є різноманітними і необхідними для майбутнього якісного виконання правоохоронцями своєї роботи. Ці навички мають на увазі високий ризик при їх застосуванні у реальній ситуації, тому головною задачею методики їх викладання є, насамперед, розуміння здобувачами відповідальності у їх реалізації. Якомога повніше засвоєння

теоретичного і практичного матеріалу студентами і курсантами є основною причиною для виникнення та удосконалення існуючих методик викладання у науково-практичній спільноті.

1. Українська психологічна термінологія: словник-довідник. За ред. М.-Л. А. Чепи. — К.: ДП “Інформаційно-аналітичне агентство”, 2010.

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ М-ва внутр. справ України від 26.01.2016 р. № 50 : станом на 16 серп. 2022 р.

3. Про організацію службової діяльності цивільної охорони Державної служби охорони при МВС України : Наказ М-ва внутр. справ України від 25.11.2003 р. № 1430 : станом на 5 верес. 2017 р.

4. Основи професійної підготовки поліцейських: збірник метод. рекомендацій / Тьорло О.І., Синенький В.М., Йосипів Ю.Р., Банах С.М., Курляк М.Д. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. 297 с.

5. Моргунов, О. А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання / О. А. Моргунов // Честь і закон. 2014. № 2 (49). С. 46-49.

6. Дідковський В. А. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 98 с.

7. Застосування больових прийомів під час затримання правопорушника [Текст] : метод. рек. / [В. В. Білик, В. В. Бондаренко, Н. Ю. Худякова та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. – 75 с.

Тихін ШЕВЧЕНКО

доцент кафедри тактичної
та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 3 Харківського
національного університету
внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ БПЛА У СИСТЕМІ КОМАНДУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

В реаліях сьогодення безпілотні літальні апарати (далі - БПЛА) застосовуються у всіх, без винятків, сферах діяльності людини, а номенклатура та специфікація БПЛА швидко розширюється, що ще раз доводить ефективність їх застосування.

Сучасний стан науково-технічного прогресу у сукупності із розгалуженою системою виробництва роблять доступним для масового застосування сучасних зразків технічних засобів.

У свою чергу є досвід застосування БПЛА в роботі правоохоронних